

WEST-VLAAMSCHE BOND VOOR TAAL EN VOLK, ook De Bond genoemd, kwam op 6 juni 1870 te Kortrijk tot stand met als doel alle verenigingen (voor letterkunde, toneel, zang, toonkunst enz.) in West-Vlaanderen te overkoepelen om „de Vlaamsche belangen te handhaven”. De stichters waren : voorzitter D. Vanbecelaere, secretaris E. Neirinck en ondervoorzitter Hendrik de Pondt, kunstschilder.

De Bond zou zijn flamingantische doelstellingen, los van alle partijbelangen, behartigen door „vertoogschriften, openbare vergaderingen, voordrach-

ten enz.” Een middenraad van zeven hoofdmannen had de leiding; de zetel van de Bond kon zich jaarlijks verplaatsen (zo was die in 1870, '71 te Kortrijk; in 1872, '73, '74 (tot of tot na ?) '83 te Roeselare). Acht gewestelijke afdelingen, over de provincie verspreid, groepeerden op hun beurt de lokale bonden. Op 5 mei 1872 werd Alfons Carlier voorzitter, Hendrik Desseyn secretaris (op 28 september 1873 opgevolgd door Jaak Dubuisson) van de middenraad met zetel te Roeselare. Carlier definieerde in 1872 de V.B. als volgt: „Het is die gezamenlijke werking der Nederduitsch-sprekende inwoners van België, onverpoosd, van het jaar 30 tot den dag van heden, tegen den franschen invloed, door de uitbreiding der Vlaamsche taal, als beste middel om België's nationaliteit te vrijwaren”. De Bond maakte afspraken met parlamentsleden om hen te bewegen voor de taalwetten te stemmen; richtte een verzoekschrift tot de provinciale raad van West-Vlaanderen om het gebruik van de moedertaal in de provinciale en gemeentelijke administratie door te voeren (30 juni 1872); bedankte op 3 november 1873 koning Leopold II voor de eerste Nederlandse publikatie van zijn troonrede; richtte zich tot de provinciale raad van West-Vlaanderen met het verzoek het wetsvoorstel-De Laet te steunen en organiseerde in de zaak-Schoep een petitie in West-Vlaanderen.

In vele steden en gemeenten organiseerde De Bond Vlaamse meetings waar flamingantische sprekers het woord voerden. De rede Eertijds, door Hugo Verriest op 26 december 1872 te Roeselare in de plaatselijke afdeling uitgesproken, werd in Vlaamse kringen bekend. De Bond rekruteerde zijn leden hoofdzakelijk uit de plaatselijke verenigingen; in 1882 bestonden gewestelijke afdelingen te Kortrijk, Brugge, Oostende, Lo, Westrozebeke, Moorslede, Izegem, Roeselare, Rumbeke en Poperinge.

Van 1870 af had de vereniging een strijdblad *De Bond*, dat verscheen „wanneer de belangen der zaak het vereischen”; het verdedigde de Vlaamse zaak vurig, publiceerde informatie over Vlaamse actie, noteerde Vlaams-geïnspireerde uitspraken van politici, kondigde Vlaamse meetings en manifestaties aan.

Behalve de genoemde leden dienen o.m. te worden vermeld: Constant vanden Berghe, arrondissements-commissaris van Tielt-Roeselare; Albrecht Rodenbach; Lode Laevens; Ferdinand Callebert, Roese-laars kunstschilder; dokter Paret uit Ingelmunster; Henri Verwaetermeulen; Desiré Derwijze.

De West-Vlaamsche Bond had contact met de Nederduitse Bond in Antwerpen en zelfs met Noord-Nederland.

De schoolstrijd (1879-'84) zette een domper op de activiteiten van deze Westvlaamse vereniging.

LITERATUUR: F. Baur, *Albrecht Rodenbach I. Het Leven. De Persoonlijkheid* (1960, p. 167); - L. Wils, *Nieuw licht op Albrecht Rodenbach*, in *Kultuurleven* (1961, p. 118-119); - E. Voordeckers, *Drukkers en Pers in het arrondissement Roeselare (1847-1914)* (Interuniversitair Centrum voor Hedendaagse Geschiedenis, Bijdragen 43, 1963); - M. de Bruyne, *Honderd jaar Koninklijke Stadsharmonie van Roeselare en haar bijdrage tot het cultureel leven in de Rodenbachstad, 1867-1967* (1967, p. 92). MICHIEL DE BRUYNE